

rəfdaş ölkələrlə müştərək layihələrin işlənməsi istiqamətində sazişlər imzalanır. Onlardan biri də 2022-ci il dekabrın 17-də Buxarestdə imzalanan "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş"dir. Bu sazişə əsasən 4 ölkə "Xəzər-Qara dəniz-Avropa Yaşıl Enerji Dəhlizi" layihəsini reallaşdırmaq üçün birgə səy nümayiş etdirirlər. Sentyabrın 3-də Buxarestdə saziş çərçivəsində keçirilən 8-ci Nazirlər-Rəhbər Komitənin iclasında energetika naziri Pərviz Şahbazov deyib ki, layihənin texniki-iqtisadi əsaslandırmasının ilkin nəticələrinin təqdimatı bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək COP29 çərçivəsində planlaşdırılır.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Rəqəmsal İpək Yolunun inkişafı çərçivəsində qonşu ölkələrlə birgə Xəzər dənizinin dibi ilə Körfəz ölkələrinə çıxışı olan fiber-optik kommunikasiya xətlərinin çəkilməsi layihəsi həyata keçirir. 2023-cü ildə "AzerTelecom" və "Qazaxtelecom" telekommunikasiya operatorları Azərbaycan-Qazaxıstan marşrutu üzrə Xəzər dənizinin dibi ilə Trans-Xəzər fiber-optik rabitə xəttinin tikintisi və istismarı üçün birgə müəssisənin yaradılması haqqında saziş imzalayıblar. Gələcək xətt Avropa və Asiya arasında yeni rəqəmsal telekommunikasiya dəhlizinin yaradılmasını nəzərdə tutan irimiqyaslı "Rəqəmsal İpək yolu" (Digital Silk Way) layihəsinin bir hissəsi olacaq.

Sualtı xəttin əsas marşrutu Qazaxıstanın Aktau şəhərindən Azərbaycanın Siyəzən şəhərinə qədər uzanacaq və 340 kilometrədən artıq olacaq. Qazaxıstanın Kurik limanından Bakı yaxınlığındakı Buzovna kəndinə uzunluğu təxminən 330 kilometr olan ehtiyat kanal çəkiləcək. 1000 kilometrlik sualtı kabel "uzunluğuna görə rekord vuracaq və başa çatdıqdan sonra "yaşıl enerji"nin idxalını asanlaşdıracaq".

Əlavə edək ki, Azərbaycan "yaşıl enerji" dəhlizinin əsas resurs mənbəyi olmaqla Avropa və Mərkəzi Asiya ölkələrinin bərpaolunan enerji sahəsində də əsas tərəfdaşlarından biri olacaq.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan "yaşıl enerji" iqtisadiyyatına verdiyi önəmli əməli fəaliyyətlərlə sübut edir. Buna misal olaraq, Azərbaycan 1990-cı illə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarının 35 faiz, 2050-ci ilə qədər isə 40 faiz azaldılmasını hədəfləyib.

Azərbaycan bərpaolunan enerji mənbələri üzrə yüksək potensiala malik olan ölkələrdəndir. Ölkəmizin bərpaolunan enerji mənbələrinin texniki potensialı quruda 135, dənizdə 157 qi-qavatdır. Bərpaolunan enerji mənbələrinin iqtisadi potensialı 27 qi-qavat, o cümlədən külək enerjisi üzrə 3 min meqavat, günəş enerjisi üzrə 23 min meqavat, bioenerji potensialı 380 meqavatdır. Dağ çaylarının potensialı 520 meqavat həcmində qiymətləndirilir.

Bu, Azərbaycanın hədəfidir və bunun üçün potensial da var. Yaxşı sərmayə mühiti də mövcuddur. Bu da göstərir ki, ölkə ənənəvi enerjiden əldə etdiyi gəlirləri hazırda bərpaolunan enerjiyə yönəldir. COP29-a evsahibliyi edəcək ölkə kimi "yaşıl enerji"yə keçid prosesində öndə gedənlərdən olmaq Azərbaycanın üzərinə düşən öhdəlikdir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

İlham Əliyevin enerji gündəliyi

Azərbaycanın hədəfi 2027-ci ilə qədər Avropanı ildə 20 milyard kubmetr qazla təchiz etməkdir

Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıqlar davam edir. Konfransa olan maraq, iştirakçıların sayının getdikcə artması onu deməyə əsas verir ki, Bakıda iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə istiqamətində çox mühüm qərarlar qəbul olunacaq. Bu baxımdan COP29 Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş ölkə kimi dünyada qlobal təşəbbüslərin açıq məkanına çevrilməsini şərtləndirməklə, gələcək yeni enerji proqramlarında bölgənin aparıcı sərmayə mərkəzinə çevrilməsini də təmin edəcək.

Neçə illərdir Avropanın enerji təhlükəsizliyində əhəmiyyətli rol oynayan Azərbaycan COP29-un nüfuzlu platforması çərçivəsində beynəlxalq birliyə, tərəfdaş olan qardaş və dost ölkələrlə yanaşı, bədxahlara da göstərə biləcək ki, alternativ enerji ilə bağlı layihələr və "yaşıl enerji"nin dünya bazarına nəqli dövlətimizin enerji siyasətində prioritet sahələrdən biridir.

Bu mütəbər tədbirin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"ndə keçirilməsi nəticəsində Azərbaycan özünün ən müsbət tərəflərini dünyaya çatdıracaq. Ölkəmiz həmçinin həmin istiqamətlər üzrə yaxın bir neçə 10 illiyə hesablanmış yeni siyasətin formalaşdırılması üçün çox əlverişli imkanlar qazanacaq.

Son illərdə Azərbaycan Avropanın təkcə enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynamır, eyni zamanda qitənin və Avropa İttifaqının gələcəyi ilə bağlı müzakirələrdə də rəyinə, mövqeyinə önəm verilən ölkə kimi çıxış edir.

Hazırda Azərbaycan Avropanın 10 ölkəsinin ənənəvi enerji təminatçısıdır. Yəni Avropanın 10 ölkəsi Azərbaycandan qaz alır. Ən son sentyabrın 1-də Azərbaycan Xorvatiyaya qaz təchizatına başlayıb. SOCAR-ın məlumatına görə, qış mövsümü ərzində Azərbaycan qazının PPD şirkəti və MET Qrup vasitəsilə Xorvatiyaya çatdırılması ölkəmizin Avropanın etibarlı

enerji tərəfdaşı və qaz təchizatçısı kimi rolunu daha da möhkəmləndirir. Azərbaycan ilə Xorvatiya arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində mühüm addım olan bu hadisə SOCAR-ın Avropa daxili bazarları üçün enerji mənbələrinin şaxələndirilməsi üzrə öhdəliyini sadıqlıyını nümayiş etdirməklə qitənin enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə xidmət edir. Xorvatiya həm də Türkiyə, Gürcüstan, İtaliya, Yunanıstan, Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan, Serbiya və Sloveniya ilə birlikdə Azərbaycan qazını alan onuncu ölkədir.

Qeyd edək ki, bundan öncə SOCAR Sloveniyaya qaz tədarükünə başlayıb.

Müşahidəçilər hesab edirlər ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda bir sıra Avropa İttifaqı ölkələrinin Azərbaycanın enerji resurslarına marağı getdikcə artır. Onlar hesab edirlər ki, xüsusilə müharibə fonunda Rusiyaya təbiq edilən sanksiyalar nəticəsində bu ölkədən Aİ-yə qaz ixracının dayandırılması Azərbaycan qazına tələbatı artırır.

Ötən ilin iyulunda istismara verilən "Abşeron" qaz-kondensat yatağından ilkin hasilat sxemi mərhələsi üçün il ərzində 1,5 milyard kubmetrdən çox qaz və təqribən 580 min ton kondensat hasil edilib. Bu barədə Azərbaycanın

energetika naziri Pərviz Şahbazov "X" platformasında yazıb. "Abşeron" yatağının mərhələli işlənməsi və illik hasilatın 1,5 milyard kubmetrdən 6 milyard kubmetrə çatdırılması planları ölkəmizin, eləcə də regional və Avropa tərəfdaşlarımızın enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfələrdir", - deyərək qeyd edib.

Bu ilin iyul ayının 18-də Böyük Britaniyada Qərb ölkələri arasında siyasi əlaqələndirmə platforması hesab edilən "Avropa Siyasi Birliyi"nin 4-cü Zirvə toplantısında iştirak edən Prezident İlham Əliyev bir daha Azərbaycanın enerji potensialı barədə məlumat verərək deyib ki, Avropaya qaz təchizatının 2027-ci ilin sonuna qədər ikiqat artırılması nəzərdə tutulur: "Biz bu hədəfə doğru irəliləyirik. 2021-ci ildə Avropa qitəsinə bizim qaz təchizatımız ildə 8 milyard kubmetr təşkil edirdi, bu il bu göstərici 13 milyard kubmetrə yaxın olacaq. 2021-ci ildə ümumi ixrac 18 milyard kubmetr təşkil edirdi, bu il bu göstərici 25 milyard kubmetr olacaq. İxracın yarısından çoxu Avropaya gedir".

Dövlət başçısı çıxışında bir daha xatırladı ki, Avropa Komissiyası Azərbaycanı enerji üzrə etibarlı tərəfdaş və ümumavropa qaz təchizatçısı adlandırıb. Bu, çox böyük məsuliyyətdir və əlbəttə ki, Azərbaycan Avropanı 2027-ci ilə qədər ildə 20 milyard kubmetr qazla təchiz etmək üzrə öhdəliyini yerinə yetirmək üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın hədəfidir.

Azərbaycanın ənənəvi enerjiden bərpaolunan enerjiyə keçidinə gəldikdə isə deyərək bilirik ki, bu istiqamətdə çox mühüm addımlar atılır, dost və tə-